

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Uddrag af Talerne

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1938

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

det for at holde strengt paa: *ingen Løn uden Arbejde*.

Som Kompensation imod Valgretsalders Ned-sættelse er foreslaaet Ret til Folkeafstemninger, hvis et Mindretal føler deres Rettigheder krænk-et. For at opnaa en Folkeafstemning skal efter det foreliggende Forslag dog mindst 33 $\frac{1}{3}$ pCt. af Rigsdagens Medlemmer forlange det, d. v. s., at det konservative Folkeparti alene ikke kan opnaa en saadan Afstemning.

Nu ved jeg meget vel, at det i Udlandet nogle faa Gange er lykkedes at hindre Gennemførelsen af uheldige Lovforslag ved Folkeafstemning, men i al Almindelighed tør man dog ikke vente at finde mere Retfærdighedsfølelse i den store uansvarlige Hob end i den ansvarlige Rigsdag. Hvis et Mindretal krænktes, vil det som Regel være paa det økonomiske Omraade, saaledes Exprop-riation uden tilstrækkelig Erstatning eller en uretfærdig Fordeling af Skattebyrderne.

Dette sidste kan i alt Fald ikke undgaas ved Folkeafstemning, da efter *Stauning's* Udsagn Skatteløve overhovede ikke kan gaa til Folkeafstemning.

Christmas Møllers store Fejl er, at han lige-som de fleste Samfundsreformatorer bygger paa den fejlagtige Tro, at Menneskene er Engle. Under visse Forhold synes de snarere at være Djævle. Under normale Forhold er de vel hver-ken Engle eller Djævle, men ved en hemmelig Afstemning vil de allerfleste stemme efter deres egen personlige Fordel.

Jeg vil slutte med at sige, at da vi konservative Vælgere ikke mere kan vente, at Skatteevne og Dannelse faar visse Privilegier, maa vi dog i det mindste af al Magt søge at hindre, at Vælger-kvaliteten rutscher yderligere ned. Vi maa kræve en vis Modenhed hos Vælgerne og kan derfor ikke gaa med til at nedsætte Valgretsalders til Folketinget med 2 Aar og endnu mindre til Lands-tinget med 12 Aar, og vi beder derfor de tilstede-værende konservative Politikere om at støtte vore Bestræbelser og gøre deres til, at Vælgerne ikke vildledes, men vejledes.

Landstingsmand, flv. Præsident, *Holger An-dersen*:

Da Forfatningen af 1915 var vedtaget, hilstes den fra de nuværende Regeringspartiers Side med udelst Tilfredshed. Nu var den lige og alminde-lige Valgret endelig kommet til sin Ret. Disse Ud-talelser synes imidlertid nu at være glemte. Men dengang var Begejstringen saa stor, at *Borg-bjerg* endog maatte gribe til *Brorsons Salmer* for at finde de rette Udtryk for sin Begejstring!

Indenfor det konservative Parti var der ingen Forhaandstilslutning til den Løsning, det nu trækker op til. Men lige i de sidste Uger er der truffet en Overenskomst mellem de konservative

Medlemmer af Forfatningskommissionen og Re-geringspartierne.

Jeg skal her holde mig til den rent politiske Del af Forslaget: Den nye Rigsdagsordning og Folkeafstemningen.

Indenfor den konservative Gruppe var der endnu den 7. December Enighed om Folketin-gets afgørende politiske Indflydelse. Den kom-mer man ikke udenom, og den var iøvrigt fast-slaaet allerede før 1915. Men samtidig var man ogsaa enige om, at Bevarelsen af et Tokammer-system er en folkelig og demokratisk Garanti overfor Ensidighed og Yderligheder.

Men der er her ingen anden Mulighed, end en forskellig Vælgerbasis og en Begrænsning af Landstingets Magt. I alle de europæiske Lande, hvor man har Tokammersystem, er man ogsaa gaaet denne Vej. Ja, i selve Staunings »Skitse« af 7. December ifjor var der en *Mulighed* i det foreslaaede *Lovraad* — ganske vist forudsat, at det blev udbygget i adskillige Henseender!

En Valgdag, en Afstemning, et Vælgerkorps, men alligevel *to Kamre* — det er for mig noget i Retning af Cirkelns Kvadratur. Det er et *maskeret* Et-kammersystem. Det er ærligt at ville have Et-kammer, men saa skal man nævne Tin-gen ved dens rette Navn.

Dette Førstekammer bliver kun et Omsvøbs-departement, og man faar en hel Del ganske unyttige Rigsdagsmandater, og samtidig en vældig Styrkelse af Partiorganisationerne. Og et vok-sende Partivælde er ikke altid til Gavn for den politiske Udvikling i et Land.

Fra radikal Side er det foreslaaede Første-kammer blevet kaldt *en Blindtarm*. Det kan vi vist godt slutte os til.

En Række vigtige Love, nemlig de finansielle, skal behandles i »den forenede Rigsdag«, — det rene Et-kammer.

Formelt Tokammer — reelt Et-kammer.

I mange europæiske Lande er Valgretsalders til Andetkammeret 21 Aar, i de øvrige nordiske Lande 23. Det er paa denne Baggrund, Kravet om en Nedsættelse er fremsat. *Men saa har man rigtignok andre Punkter i Forfatningen, der begrænser Andetkammerets Magt.*

23 Aars Valgretsalders betyder 110,000 nye Vælgere. Og 60—65 pCt. af disse vil stemme paa Regeringspartierne.

Folkeafstemningstanken er ingenlunde ny.

I Forfatningsforslaget af 1915 foresloges det, at 50,000 Vælgere kunde forlange Folkeafstemning. Og endvidere havde Forslaget den Bestem-melse, at 100,000 Vælgere kunde kræve, at *for-kestede* Lovforslag kom ud til Folkeafstemning.

Nogen videre Garanti for konservativ Udvik-ling betyder Folkeafstemning *ikke*. Men Udsigten til Folkeafstemning kan muligvis afholde en Re-gering fra Overilelse. Men saa maa Adgangen

til Folkeafstemning være saadan, at den betyder noget.

Nu kan den kun kræves, naar 40 pCt. af Rigsdagens Medlemmer kræver det, eller naar Tredjedelen af Rigsdagsmændene i Forbindelse med 15 pCt. af Vælgerne kræver det. Og til Fremsættelse af Vælgerkravet er der kun givet en Frist paa 7 Dage!

Som Partistillingen er nu, kunde Oppositionen lige netop præstere de 40 pCt. Men med 23 Aars Valgret over hele Linien, vil de borgerlige Partier ikke mere raade over 40 pCt. af Mandaterne, og Kravet om Folkeafstemning ad denne Vej vil da være udelukket.

Og med Fremskaffelsen af Underskrift fra de 15 pCt. af Vælgerne, hvilket betyder over 300,000 Vælgere, er der heller ikke nogen virkelig Mulighed for at faa en Folkeafstemning. **Man kan ikke skaffe disse 300,000 Underskrifter i Løbet af 7 Dage.**

Folkeafstemningsbestemmelsen bliver altsaa en ren *Skueret*. Det samme gælder den foreslaaede Form for et Tokammerssystem. Begge Dele skal kun tjene til at tilsløre den Radikalisering af Forfatningen, som det afsluttede Forlig indeholder.

Kan vi ikke faa noget bedre, end det vi har, bor der ikke laves om paa den bestaaende Forfatning.

Og tror man, at den nye Forfatning vil give bedre Arbejdsvilkaar for Konservatismen, saa tror man fejl. Det samme troede man iøvrigt ogsaa i 1915. Nu skulde nye Tider oprinde! Tiden har ikke underbygget denne Tro.

Man skulde i denne Sag fra første Færd have lagt an paa at *samle Oppositionen*. De ved alle, hvorledes det nu er gaaet.

Netop i Tider som disse maa man se med største Betænkelighed paa dette Forfatningsforlig. De borgerlige Kræfter splittes, og der gives derved fri Bane for Strømninger og Retninger, som ingen Dansk ønsker skal brede sig her i Landet.

Folketingsmand, Generalauditor V. *Pürschel*: Vort Parti er jo et meget *moderne* — et udpræget *demokratisk* Parti. Vi er endog *ensrettede*. Der ses ikke gerne andre Meninger, end de autoriserede. Baa de »Berlingske« og »Nationaltidende« har derfor nægtet mig Optagelse af Artikler om Forfatningsspørgsmaalet. Man maa sige, det er en god Baggrund for Krav om Ytringsfrihed! Ja, et konservativt Blad har endog nægtet at optage en Annonce om dette Møde!

Hvorfor skal vi have en ny Forfatning? Kan Regeringen ikke regere med den nuværende? Det gaar jo ellers tilsyneladende meget godt. Skatterne bliver større og Lovsamlingerne svulmer. *Hvis* det virkelig var en Glæde at betale

Skat, saa er det i Sandhed efterhaanden ikke mere nogen *sjælden* Glæde!

Men hvorfor saa en ny Forfatning? Man kan da ikke fortsætte med Pladen fra 1915 om Afskaffelse af Privilegierne. De *kom* jo væk i 1915.

Man hævder, at efter Vedtagelsen af en ny Forfatning, skal Konservatismen rigtig til at udfolde sig. Mon det alene er Valgretten der hidtil har været en Hindring herfor?

Anders Vigen — i denne Sag Christmas Møllers aandelige, siamesiske Tvilling — vil have Forfatningssagen *ryddet af Vejen*. Men hvorfor har man *stillet den op paa Vejen*? Det er i Virkeligheden sket paa konservativ Foranledning.

Nu er der altsaa sluttet et Forlig i Forfatningskommissionen. Hvad der derefter sker paa Rigsdagen bliver den rene Paradeforestilling. Trods alle Grundlovens Sikringsbestemmelser er det hele fikst og færdigt — udenom Rigsdagen.

I den norske Grundlov er det bestemt, at et Forslag om en Grundlovsendring *først* skal til aaben Forhandling i Rigsdagen før der kan føres andre Forhandlinger. Og det er jo *Demokrater*, der har siddet og sluttet Forliget. Folkets Vilje er kogt ind her. Den er blevet omdannet til en Slags Liebig's Kodekstrakt.

Et Vælgerkorps — og et Tokammerssystem, det er ganske simpelt noget Vaas. Er det ikke bunduærligt at sige, at det er et Tokammerssystem? Men Hr. Stauning — der altid kræver Ærlighed — siger det. Imellem sine egne siger han, at han ikke lægger saa megen Vægt paa, at Rigsdagen deler sig, naar den er valgt.

Kommunisterne har karakteriseret den foreslaaede Forfatning som »*Et Kammer med Alkove*«. Det lille Kammer vil bl. a. kunne bruges til at anbringe besværlige Partimedlemmer i — selv om de er *valgt*! Man sætter i Virkeligheden Vælgerne helt ud af Spillet. Og det sker vel at bemærke fra *deres* Side, der betegner sig som *Demokrater*.

Hvad er *de nye Tanker* i dette Forfatningsforslag? I Virkeligheden er det en Omredigering af den norske Forfatning.

Og hvad har Konservatismen naaet? *Stauning* sagde jo: Vi giver naturligvis ikke meget for Jeres Medvirkning. *Christmas Møller* sagde: Vi er mere interesserede end I.

Vilde man sige saadan til den Mand, man skulde forhandle med? *Jeg* ialtfald ikke!

Og Resultatet. Man mindes Kejserens nye Klæder. De, der ikke kan se det, er ikke *Demokrater*!

Stauning vil ikke »falde i Ryggen af en Folkeafstemning«, — men en Paradaafstemning, der ingen Skade kan gøre, det kan han jo nok gaa med till!

De Konservative vilde have indsat Bestemmelser om Ekspropriationers Indbringelse for Domstolene. Det er kommet med — men paa den

Betingelse, at Regeringen kan skønne over, hvornaar det er nødvendigt!

Man vilde have noget lignende som den svenske *Justitieombudsmand*.

Han er ogsaa med. Men han er kun blevet en juridisk Sekretær for Rigsdagen — et vældigt konservativt Fremskridt!

Rigsretstiltale skal kunne rejses af et Mindretal. Jeg ved ikke, hvad *det* er blevet til. Men uden at det er *Mindretallet*, der kan kræve Rigsretssag, er det intet værd.

Regeringen kan forbyde Foreninger, der har Forbindelser i Udlandet. Derved gives der Regeringen Magt til at ramme enhver Organisation, for de har *alle* Forbindelser i Udlandet, baade Kommuniste og Nazister og — Socialdemokrater.

Ogsaa en Forening, der agiterer for Ytringsfrihedens Ophævelse, kan forbydes. I Virkeligheden sker der en principiel Indskrænkning af Ytringsfriheden. Hvordan i Alverden kan kon-

servative Mennesker gaa med til dette? Steincke har simpelt hen *snydt* dem!

Det, der *konservativt* er naaet, er i bedste Fald *Skueretter*.

Jeg synes ikke, vi skal være med til at gennemføre dette.

Regeringens Erhvervspolitik lammer Initiativet og hindrer Oprettelse af nye Virksomheder, som kunde afhjælpe Arbejdslosheden. Vi ser Ungdommen blive ødelagt og gaa til Kommunismen. Flere og flere bliver besat af Understøttelsesmentaliteten. Utilfredshed og Usikkerhed breder sig. Allerede siger mange Arbejdere: Kan alt dette være rigtigt? Mange staar vaklende og ønsker et nyt Parti, et nyt Styre. Og de Chancer, der her var for de Konservative — dem forspilder man ved dette Forfatningsforslag.

Vi skal altsaa gaa ud til Vælgerne og sige: I skal stemme paa os — for vi vil det samme som Stauning!

Skibsreder A. P. MØLLER har paa Foranledning d.

6. April i Aar udtalt følgende:

»Da jeg ikke føler mig knyttet til det konservative Parti eller noget andet Parti, ønsker jeg ikke at deltage i en Henvendelse, men jeg har intet imod, at det udtales, at jeg som konservativt tænkende dansk Mand anser at Tale om Forfatningsændring paa nærværende Tidspunkt som inopportun. Dels maa en Forfatning faa Lov at vinde fornøden Hævd og skal ikke ændres hvert eller hvert andet 10-Aar; dels ligger der andre alvorlige Spørgsmaal for, saasom Landets Beredskab til Selvforsvar, Beskæftigelsen af Landets Befolkning og Landets Økonomi. Det kan kun gøre Skade at aflede Opmærksomheden herfra ved at tale om Forfatning eller anden Politik.«

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk